

Virserums hembygdsblad 4/15

Korparyds tegelbruk

Det var bonden Karl August Karlsson som ska ha börjat med tegelslagningen någon gång på 1880-talet. Kanske var det strax efter 1846 då han kom från Åkerö i Norrhult till Korparyd Södergård som måg.

Första tillvekrningen lär ha varit murtegel som såldes till glasbruket Haga i Lemnhult, där det då användes för ungnarnasurning och igenurning vid smältningen av glasmassan. Till Haga glasbruk kördes tegelstenen med häst över Sjömilla kvarn och genom skogarna.

Senare har även taktegel tillverkats; kanske startades denna tillverkning i samband med de omfattande nybyggnader som skiftet i byn medförde. Det lär finnas många byggnader i Korparyd, Björnöström, Misterhult och andra byar som ännu bär tak med Korparydstegel.

Efter Karl August Karlsson blev det hans måg Johan August Gustafsson som övertog gården och tegeltillverkningen i Korparyd. Han köpte ytterligare en gård i Holmskog för att få tillgången av lera till bruket säkrad. Tegeltillverkningen kom sannolikt att upphöra i och med att Korparyds Södergård med bruket såldes 1908. Kvar på platsen kan man ännu se de stora groparna där leran hämtades; där blev med åren små sjöar där man hade sin eka. Av bruksbyggnaderna är endast grunden kvar.

Botanik på Kvarngatan 5

I Virserum har funnits två "amatörbotaniker" som ägnat sig åt att kartlägga florans i Virserumstrakten. Rektor Sigvard Stenstorp och Gus Nelin publicerade sina iakttagelser i artikeln *Kärlväxtfloran kring Virserum* som återfinns i Svensk Botanisk Tidskrift volym 70 (1976). Ett särtryck av artikeln har av författarna överlämnats till hembygdsföreningen.

I artikeln redovisas inledningsvis några givande lokaler för växterna och bland dessa finns även Kyrkogatan 5 i Virserum. Här kostar författarna på sig att också berätta lite om tomtens historia. Så här skriver de:

Ett stenkast från Strömsholmen ligger Kvarngatan 5, där många märkliga fynd har gjorts. På tomten låg under senare delen av 1700-talet och förra delen av 1800-talet en krog. Den användes senare som vanlig bostad till dess huset lämnades öde någon gång på 1940-talet. Det revs år 1965 samtidigt med en på tomten belägen gammal snickarverkstad. Den nye ägaren satte genast igång med att ställa i ordning tomten. Snart kom överraskningarna slag i slag. På den förut rätt stenrika marken visade sig den ena ovanliga eller sällsynta växten efter den andra. Sedan följer en uppräkningslista av ett stort antal

växter med angivande av deras latinska namn, exempelvis *Laminum intermedium* och *Leonurus cardiaca*.

Det kan tilläggas att den nye ägaren till Kvarngatan 5 var just en av artikelförfattarna, nämligen Gus Nelin. Det äldre huset gick länge under benämningen Norrbomska huset efter den dåvarande ägaren.

Förbudsomröstningen 1922

Den allmänna rösträtten infördes 1919 och då tillkom även möjligheterna att genomföra rådgivande folkomröstningar. Den första gången en folkomröstning genomfördes var 1922 och då gällde frågan om införandet av ett rusdrycksförbud. Båda ja- och nej-sidan mobiliserade och genomförde olika kampanjer. Mest berömd är kanske Albert Engströms affisch "Kräftor kräva dessa drycker".

Även i Virserum kampanjades det och i årsberättelsen för Virserums lokala nykterhetsorganisation lämnas följande redogörelse:

1922 har varit ett ur nykterhetssynpunkt händelserikt år. Den första officiella förbudsomröstningen gick den 27 aug. i fullbordan vid vilket tillfälle 48 % av alla berättigade mötte upp och avgåvo sina röster, därav 70 % för förbud och 30 mot detsamma, detta vad Virserum beträffar. I hela landet fingo förbudsmotståndaren en knapp majoritet tack vare det faktum att den svenska tidningspressen till 4/5 stod på förbudsmotståndarnas sida. Att förhållandena äro så sorgliga beror på den stora toleransen hos nykterhetsfolket som gärna läser spritpressen utan att göra klart för sig att de därmed "nära en orm vid sin barm".

Förarbetet för förbudsomröstningen var intensift, förutom av egna krafter, höllos föredrag, het eller delvis ordnade av vår organisation, av agronom Einar Haeggblom, Kåremo; komminister Sjöberg, Stenberga; fabriker Oskar Svensson, Högsby; pastor Stark från U.S.A.; riksdagsman Ruben Wagnsson, Oskarshamn; redaktör K. E. Jansson, Vetlanda; pastor Sandström, dito och fru Agda Söderqvist, Västerås. Inalles höllo dessa 11 föredrag.

Dessutom höllos ett flertal möten med egna talare i Virserum, Misterhult, Tynshult, Triabo station, Ånhult, Åshult, Hultarp, Slagdala, Björkmossa och Hjortöström. Förutom detta arbete har kommittén i viss mån försökt främja nykterhetstillståndet inom samhället fast mångahanda svårigheter tornat sig i vägen. ---

På en viktig punkt i vårt arbete har vi brustit i betänklig grad, det är ifråga om arbetet för den nykterhetsvänliga pressen. Trots vår rättmätiga harm över motståndarpressen, trots alla våra löften att göra något storslaget för nykterhetspressen, så stå vi lika ömkliga efter årsskiftet som förut utan att ha kunnat föra vår press framåt. Det finns t.o.m. nykterhetsvänner som själva prenumererar på det hästkaste motståndareavisor; det är dock med pressen segern skall vinnas.

Årsberättelsen är undertecknad av C. H. Wahlström och O. G. Andersson [senare antagit släktnamnet Axemo].

Det kan tilläggas att det hade bildats en särskild kvinnoorganisation kallad "Kvinnornas samarbetsorganisation" vars syfte var att kämpa för förbudslinjen. Även deras protokollsbok finns bevarad i hembygdsföreningens arkiv.

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 100 kr på bg 5241-0263.